

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 2

Gemeente Den Haag, 28 augustus 2024

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Alexander Pols

Lid

Frederik Pöll

Lid

Margien Oepts

Plv. voorzitter

Secretaris:

Marco de Rover

BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Anna Paulownastraat 36D

20240828 B/2024-04340

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten van de woning Anna Paulownastraat 36D door het vergroten van de 3e etage.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Eerder heeft de commissie in een beginselplan ingestemd met een uitbreiding van het pand. Voor de uitwerking heeft zij daarbij een aantal aandachtspunten meegegeven. Het aangepaste plan komt grotendeels aan deze bezwaren tegemoet, maar nog niet volledig.

De voorliggende uitbreiding van het pand betreft een vergroting van de vierde bouwlaag tot de gevellijn met behoud van de in het verleden vergunde vijfde bouwlaag (beperkte dakopbouw met dakterras). De mezzanino krijgt een beëindiging in de vorm van een attiek. Een dergelijke opbouw is voldoende passend binnen de cultuurhistorische waarde van het beschermde stadsgezicht. De karakteristiek van het pand binnen de gevelwand wordt voldoende gerespecteerd. Het bestaande onderhavige pand betreft een zorgvuldig gedetailleerde naoorlogse gevelinvulling in de historische straatwand.

Het nu voorgestelde daklicht, dicht op de voorgevel en daarmee zichtbaar door de vensters heen, is een bij deze architectuur atypisch en ongewenst element in de attiek. Het element suggereert een schijngevel met daarachter een loggia. Een plaatsing verder terug van de voorgevel in het bestaande dak is wel voorstelbaar. De commissie beschouwt het openen en het maken van nieuwe kozijnen met transparant glas in de bestaande kroonlijstvensters ten behoeve van het doorzicht naar de straat als zeer positief.

De materialisering (bekleding) van de gevel van de nieuwe opbouw met een keramisch materiaal is voldoende afgestemd op de oorspronkelijke bakstenen van de metselwerk gevel, namelijk wat betreft de kleur en het formaat, het type en de kleur van de voeg, en het metselverband. Het metselwerk krijgt een vervolg om de hoeken van de nieuwe attiek op de zijgevels. Het bestaande stucwerk op de zijgevels heeft een nieuwe kleur gekregen, afgestemd op de metselwerkkleur van de bestaande architectuur van het pand. De commissie vraagt echter om de kleurstelling te specificeren (met een Ral nummer of gelijkwaardige code).

De dakrand heeft een precieze en consequente uitwerking gekregen, gebaseerd op de bestaande vormgeving van de gevel. De geprofileerde houten deklijst onder de zinken afdekkap met kraaldeel is hierbij passend. De spekbands, de nokken eronder, het kader rondom de kozijnen en de waterslag onder de kozijnen zijn betonelementen met een toeslag van split van Beiers graniet. Dit is passend bij de bestaande gelijke elementen

van de voorgevel. Om tot een goede beoordeling te komen vraagt de commissie dit te bemonsteren en naast de bestaande betonelementen op een duidelijke manier weer te geven. De elementen dienen overeenkomstig de bestaande verdeling in het gevelaanzicht te worden weergegeven, inclusief het patroon van de bestaande en nieuwe naden.

Het toepassen van de voorgestelde aluminium kozijnen met platte profilering is akkoord, voor een goede borging vraagt de commissie het juiste type 'Cubic' op de tekeningen en in de materiaal- en kleurstaat te vermelden. De commissie merkt op dat de maatvoering van de details grotendeels ontbreekt; dat dient compleet te worden gemaakt.

2 Gentsestraat 34A

20240828 B/2024-09264

Bouwen: het vergroten van de woning Gentsestraat 34A door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw met de gekozen hoofdopzet op deze woning voorstellen, maar zij stemt niet in met de architectonische uitwerking.

De commissie acht de dakopbouw met een hoofdvorm met een dakschild aan de voorzijde en de rechte achtergevel in de lijn van de bestaande insprong met een aansluitend dakterras passend. Ook het maken van een dakterras op de bestaande uitbouw met dakschild is mogelijk. Voor een goede beoordeling van de voorgestelde dakkapellen vraagt de commissie een toekomstbeeld voor de architectonische eenheid (tot en met de hoek) aan te leveren. De dakkapellen op het voordakschild dienen een eigen ritme op het dakschild te volgen en eenzelfde breedte te hebben.

In het algemeen merkt de commissie op dat het tekenwerk niet consequent is uitgevoerd en dat maatvoering in gevels en doorsneden ontbreekt. De commissie vraagt de tekeningen consequent op elkaar af te stemmen. Zij merkt bijvoorbeeld op dat het aanzicht van de voorgevel niet overeenkomt met de details in de doorsnede wat betreft de positie van de dakkapellen. Met betrekking tot de architectonische uitwerking van het voorliggende plan heeft zij onder andere nog de volgende opmerkingen.

- De dakbeëindiging die te zien is in het gevelaanzicht ontbreekt in het detail.
- In de doorsnede is een klein dakoverstek aan de achterzijde getekend, maar dit ontbreekt in het detail.
- De stofgrijze kleurstelling van de wachtgevels is akkoord; de wachtgevels dienen echter wel getekend te worden en het juiste Ral nummer (7037) dient te worden vermeld.
- De reclame-uiting maakt geen onderdeel uit van deze aanvraag en dient van tekening te worden verwijderd.
- Een horizontaal detail van de verholten goot voor de aansluiting van de dakkapel op het dakschild ontbreekt.

- Het toepassen van kunststof kozijnen is mogelijk, maar wel met een bij de architectuur passend blokprofiel.
- De commissie vraagt om een duidelijke kleur- en materiaalstaat aan te leveren, waarin ook de specificaties van de kozijnen zijn opgenomen.
- Voor een duidelijke hiërarchie in het gevelbeeld dient de dakrand van de dakkapel slanker te worden vormgegeven. De hoogte van het boeideel is te groot.
- De zijwangen van de dakkapel met de zinken bekleding dient op een juiste manier te worden gedetailleerd.
- De bestaande dakrand is niet volgens de werkelijke situatie getekend.
- De doorgezette schoorstenen dienen te worden opgemetseld, een afwerking met stucwerk is niet akkoord.

Het gegalvaniseerde spijlen hekwerk met de vierkante onder- en bovenregel is akkoord. De keramische dakpan ovh antraciet is passend.

3 Schenkade 359

20240828 B/2024-06469

Bouwen: het vergroten van de woning Schenkade 359 door het maken van een dakopbouw met een dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder beoordeelde de commissie in beginsel een dakopbouw op deze architectonische eenheid als voorstelbaar en onderschreef zij de keuze voor een gemetselde dakopbouw. Op de architectonische uitwerking had zij nog opmerkingen. De commissie constateert dat ook met het voorliggende bouwplan onvoldoende wordt gereageerd op de eerder genoemde bezwaren. De commissie merkt in het algemeen op dat de tekeningen inconsequent zijn en dat de bestaande situatie niet kloppend is getekend. Details en overzichtstekeningen dienen op elkaar afgestemd te zijn.

- Het onderhavige pand bevindt zich, in tegenstelling tot de trendsetter op nummer 321, op een andere architectonische eenheid en in een boogvormig stedenbouwkundig blok. De commissie vraagt dan ook het referentiebeeld van tekening te halen.
- De knik in het bouwblok ter plaatse van de erfgrens is niet goed getekend. De commissie vraagt nogmaals de knik (hoekverdraaiing in het blok) conform de werkelijke situatie te tekenen.
- Ter plaatse van dit bestaande penant waar het bouwblok feitelijk knikt, dient ook in de dakopbouw een passende oplossing te komen, bijvoorbeeld door het metselwerk plaatselijk op de erfgrens nog eens met een kop terug te leggen. In het straatbeeld wordt dat gesuggereerd, maar in de voorgevel is dat niet zichtbaar getekend.
- Het horizontale detail 09 over de knik laat geen hoekverdraaiing zien, maar ook geen verbijzondering in het metselwerk.
- De positie van de kozijnen in de aanzichten dient overeen te komen met de details.
- De commissie vraagt om de maatvoering compleet te maken. De details dienen rondom van maatvoering te worden voorzien. Ook hoogtematen dienen te worden toegevoegd.
- Bij de dakranden moet een kraallat worden toegevoegd.

Met een aantal aanpassingen kan de commissie wel instemmen. De profilering van de kozijnen, die verwijst naar de oorspronkelijke schuiframen met wisseldorpel en verspringing van de glaslijn ter plaatse van de wisseldorpel en het blokprofiel is akkoord. De commissie kan ook instemmen met de zuiverwitte kleurstelling (Ral 9010) voor de kozijnen en het donkergroen (Ral 6009) voor de draaiende delen. Een verzinkt stalen hekwerk (naturel) aan de achterzijde is passend, overeenkomstig de bestaande hekwerken. En de materialisering van de achtergevel met een keramisch materiaal is afgestemd op de oorspronkelijke bakstenen van de metselwerk gevel, namelijk wat betreft de kleur en het formaat, het type en de kleur van de voeg, en het metselverband.

4 Spuistraat 44

20240828 B/2024-01104

Bouwen: het veranderen en vergroten van de winkel Spuistraat 44 tot winkel en drie woningen door het veranderen van de indeling en het maken van een extra bouwlaag aan de achterzijde.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie waardeert het initiatief, zij kan zich een extra bouwlaag op dit pand voorstellen en stemt in met de gekozen hoofdopzet. Wat betreft de architectonische uitwerking heeft zij nog enkele opmerkingen.

Het plan betreft de achterzijde het pand aan de Spuistraat, gelegen aan het Achterom en gesitueerd in het rijks beschermd stadsgezicht Centrum. De nabijgelegen Kissestraat wordt gekenmerkt door de kleine schaal die van oorsprong tevens kenmerkend was voor het Achterom; bescheiden pandjes met een kap. Onderhavig pand sluit in perceelbreedte nog steeds aan bij deze typologie. Binnen de bestaande verspringende daklijn van deze gevelwand is de opbouw met een eigen afwijkende hoogte passend naast de belendende panden. Een modern klassieke vormgeving van de gevel, die aansluit op de schaal, maat en karakteristieken van het oorspronkelijke pand, acht zij passend bij de cultuurhistorische waarde.

De nieuwe indeling brengt de hiërarchie in de gevel terug en maakt het pand als zelfstandige entiteit leesbaar. Met het doorzetten van de gevel in de bestaande rooilijn en een beëindiging van de gevel met reliëf in de vorm van een lijstgevel en door het toepassen van vensters met een negge, krijgt het pand voldoende dieptewerking om een accent in de gevelwand te worden. Daarbij is op een aantal eerder genoemde punten voldoende positief gereageerd.

- De waterslagen hebben een robuustere vormgeving gekregen en sluiten aan bij de natuursteen plint.
- De kozijnen in de nieuwe bouwlaag hebben een passende verhouding binnen de hiërarchie van de gevel.
- Het stucwerk sluit zonder passtukken aan op de belendende panden en de V-naden zijn een subtiele toevoeging.

De commissie vroeg eerder om kwaliteit in het pand terug te brengen, maar ziet dit met name in het deel van de begane grond nog onvoldoende terug. De architectonische uitwerking is nog onvoldoende passend binnen de cultuurhistorische waarden van het rijks beschermd stadsgezicht Centrum.

- De dakrand is in voldoende mate een geaccidenteerde beëindiging van de gevel, maar dient in verstek de hoeken te worden omgezet. Ook dient de profilering rond te worden uitgevoerd en is de afdekking van de daklijst met een smalle aluminium trim niet akkoord. Er dient een passende beëindiging te worden vormgegeven.
- Het doorzetten van het stucwerk tot op de begane grond met een afsluiting in de vorm van een natuursteen plint van gezoet Belgisch hardsteen is akkoord. De voorgestelde kleurstelling van het stucwerk in zuiver wit (RAL 9010) is echter te wit en niet passend bij de architectuur.
- De kleur van de kozijnen in gebroken wit (Sikkens F6.06.87) is in principe passend, maar dient voldoende afwijkend te zijn van de (nieuwe) kleur van het gevelstucwerk. De donkergroene (Baanstoppel HS49) kleurstelling van de draaiende delen is passend.
- De kleur van de daklijst en de lijst boven de pui van de begane grond is te contrasterend en dient meer aan te sluiten bij de kleurstelling van de kozijnen.
- De indeling van de pui zelf vraagt om een kwalitatieve verbetering binnen het rijks beschermde stadsgezicht. De entreedeuren dienen hierbij leesbaarder te worden gemaakt en zich duidelijker te onderscheiden, maar tevens passend te zijn binnen de architectuur van het pand.
- De detaillering van de lijst boven de pui van de begane grond is te eenvoudig, net als de aansluiting op de gevel.
- Er dient een hoogwaardig bel- en postvaktabelau te worden meeontworpen.

5 Spuistraat 44

20240828 B/2024-01104

Cultuurhistorie: het veranderen en vergroten van de winkel Spuistraat 44 tot winkel en drie woningen door het veranderen van de indeling en het maken van een extra bouwlaag aan de achterzijde.

Niet akkoord

Het bouwplan is beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie waardeert het initiatief, zij kan zich een extra bouwlaag op dit pand voorstellen en stemt in met de gekozen hoofdopzet. Wat betreft de architectonische uitwerking heeft zij nog enkele opmerkingen.

Het plan betreft de achterzijde het pand aan de Spuistraat, gelegen aan het Achterom en gesitueerd in het rijks beschermd stadsgezicht Centrum. De nabijgelegen Kissestraat wordt gekenmerkt door de kleine schaal die van oorsprong tevens kenmerkend was voor het Achterom; bescheiden pandjes met een kap. Onderhavig pand sluit in perceelbreedte nog steeds aan bij deze typologie. Binnen de bestaande verspringende daklijn van deze gevelwand is de opbouw met een eigen afwijkende hoogte passend naast de belendende

panden. Een modern klassieke vormgeving van de gevel, die aansluit op de schaal, maat en karakteristieken van het oorspronkelijke pand, acht zij passend bij de cultuurhistorische waarde.

De nieuwe indeling brengt de hiërarchie in de gevel terug en maakt het pand als zelfstandige entiteit leesbaar. Met het doorzetten van de gevel in de bestaande rooilijn en een beëindiging van de gevel met reliëf in de vorm van een lijstgevel en door het toepassen van vensters met een negge, krijgt het pand voldoende dieptewerking om een accent in de gevelwand te worden. Daarbij is op een aantal eerder genoemde punten voldoende positief gereageerd.

- De waterslagen hebben een robuustere vormgeving gekregen en sluiten aan bij de natuursteen plint.
- De kozijnen in de nieuwe bouwlaag hebben een passende verhouding binnen de hiërarchie van de gevel.
- Het stucwerk sluit zonder passtukken aan op de belendende panden en de V-naden zijn een subtiele toevoeging.

De commissie vroeg eerder om kwaliteit in het pand terug te brengen, maar ziet dit met name in het deel van de begane grond nog onvoldoende terug. De architectonische uitwerking is nog onvoldoende passend binnen de cultuurhistorische waarden van het rijks beschermd stadsgezicht Centrum.

- De dakrand is in voldoende mate een geaccidenteerde beëindiging van de gevel, maar dient in verstek de hoeken te worden omgezet. Ook dient de profilering rond te worden uitgevoerd en is de afdekking van de daklijst met een smalle aluminium trim niet akkoord. Er dient een passende beëindiging te worden vormgegeven.
- Het doorzetten van het stucwerk tot op de begane grond met een afsluiting in de vorm van een natuursteen plint van gezoet Belgisch hardsteen is akkoord. De voorgestelde kleurstelling van het stucwerk in zuiver wit (RAL 9010) is echter te wit en niet passend bij de architectuur.
- De kleur van de kozijnen in gebroken wit (Sikkens F6.06.87) is in principe passend, maar dient voldoende afwijkend te zijn van de (nieuwe) kleur van het gevelstucwerk. De donkergroene (Baanstoppel HS49) kleurstelling van de draaiende delen is passend.
- De kleur van de daklijst en de lijst boven de pui van de begane grond is te contrasterend en dient meer aan te sluiten bij de kleurstelling van de kozijnen.
- De indeling van de pui zelf vraagt om een kwalitatieve verbeterslag binnen het rijks beschermde stadsgezicht. De entreedeuren dienen hierbij leesbaarder te worden gemaakt en zich duidelijker te onderscheiden, maar tevens passend te zijn binnen de architectuur van het pand.
- De detaillering van de lijst boven de pui van de begane grond is te eenvoudig, net als de aansluiting op de gevel.
- Er dient een hoogwaardig bel- en postvaktabelau te worden meeontworpen.

6 Van der Helststraat 36

20240828 B/2024-09262

Bouwen: het vergroten van de woningen Van der Helststraat 36 en Van der Helststraat 34 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder heeft de commissie in beginsel ingestemd met een dakopbouw op deze woning met nummer 36. De commissie constateert dat ook op de naastgelegen woning aan de andere zijde van het portiek een gelijke dakopbouw wordt aangevraagd. Zij kan instemmen met de hoofdopzet en de diepte van de set-back aan de voorzijde. Zij stemt echter nog niet in met de architectonische uitwerking.

Als eerste dakopbouw op dit architectonische ensemble is het voorliggende plan leidend voor toekomstige dakopbouwen op het blok. Met de gelijktijdige aanvraag van de dakopbouw op nummer 34 is aan het verzoek om een tekening in een bredere context over het gehele architectonische ensemble te maken, voldaan.

Voor een goede hechting op de bestaande architectuur dient de materialisering (bekleding) van zowel de voor- als achtergevel met een keramisch materiaal te worden afgestemd op de oorspronkelijke bakstenen van de metselwerk gevel, namelijk wat betreft de kleur en het formaat, het type en de kleur van de voeg, en het metselverband. Dit dient duidelijk op tekening te worden vermeld. Het verband van de steenstrips (strek met kopdikte) dient ook op de hoek te worden omgezet met een vormsteen, in plaats van met een voeg op de hoek. De stofgrijze kleurstelling (RAL 7037 of vergelijkbaar) van de wachtgevels is akkoord. Een tekening van de wachtgevels ontbreekt echter en dient te worden toegevoegd. Met het keimen van de gevel aan de achterzijde in een roomwitte kleur wordt aangesloten op de onderliggende gevel.

De indeling van de voorgevel is voldoende afgestemd op de onderliggende gevelindeling. Er bestaat echter onduidelijkheid over de elementen boven de dubbele deuren in de voorgevel. Een detail ontbreekt en de commissie wil meegeven dat eventuele ventilatieroosters verholten dienen te worden toegepast. Het bovenlicht dient te worden uitgelijnd met de bovenlichten van de kozijnen. De indeling van de achtergevel is voldoende passend en akkoord.

Het hekwerk aan de voorzijde is zichtbaar vanuit het straatbeeld en ligt op voldoende afstand van de voorgevel. De vormgeving van het hekwerk, voldoende transparant en met stalen spijlen in een donkere kleurstelling, is akkoord. Aan de achterzijde herhaalt de commissie haar vraag om ook het hekwerk aan de zijkant van het dakterras een halve meter terug te leggen. Daarnaast vraagt zij om een witte kleurstelling voor het hekwerk, passend in de omgeving.

De commissie vraagt om meer uitgewerkte detaillering en een duidelijke kleur- en materiaalstaat aan te leveren, waarin ook de specificaties van de steenstrips zijn opgenomen. Kunststof kozijnen zijn voorstelbaar, mits afgestemd op het profiel van de oorspronkelijke houten kozijnen en uitgevoerd met een blokprofiel zonder houtnerf. Een duidelijk merk en type dient te worden opgenomen in de materiaalstaat en ook in detail te

worden weergegeven. Let daarbij ook op de plaatsing van de kozijnen in de gevel met een neggemaat als bestaand en het toepassen van een passende waterslag.

Een aluminium daktrim is niet passend bij de architectuur van het pand. De commissie vraagt om een zinken kraal. Er dient ook een kraallijst te worden toegevoegd die rondom de dakopbouw, dus ook over de wachtgevels, doorloopt. Het maken van hemelwaterafvoeren aan de voorzijde is onwenselijk. Het afschot dient geheel naar achteren te lopen en daar aan te sluiten op de bestaande hemelwaterafvoer.

Margien Oepts

Plv. voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag